

Рецензент: Балджи М.Д., д.е.н., завідувач кафедри економіки та управління національним господарством Одеського національного економічного університету.

18.03.2015

УДК 338.24

Петрова Світлана

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах стрімкого розвитку ринкової економіки місце і роль прибутку у господарському процесі безперервно зростає. Прибуток виступає не тільки стимулом господарської діяльності підприємств, але й основним джерелом розвитку їхньої діяльності. Головною задачею сучасного етапу розвитку економіки є опанування підприємцями та керівниками ефективними методами управління підприємством, зокрема, прибутком в процесі здійснення підприємницької діяльності. З метою підвищення результативності діяльності підприємства та його стратегічного розвитку у перспективі виникає потреба у розробці стратегії управління підприємством спрямованої на вдосконалення механізму формування прибутку. З метою підвищення результативності діяльності підприємства та його стратегічного розвитку у перспективі виникає потреба у розробці стратегії управління підприємством спрямованої на вдосконалення механізму формування прибутку, що зумовлює актуальність цієї роботи.

Ключові слова: прибуток, управління прибутком, прибуток на підприємстві, стратегія формування прибутку, шляхи поліпшення прибутку.

Петрова Світлана

ПУТИ УЛУЧШЕНИЯ ПРОЦЕССА ФОРМИРОВАНИЯ ПРИБЫЛИ НА ПРЕДПРИЯТИИ

В условиях стремительного развития рыночной экономики место и роль прибыли в хозяйственном процессе непрерывно растет. Прибыль выступает не только стимулом хозяйственной деятельности

предприятий, но и основным источником развития их деятельности. Главной задачей современного этапа развития экономики является овладение предпринимателями и руководителями эффективными методами управления, в частности, прибылью в процессе осуществления предпринимательской деятельности. С целью повышения результативности деятельности предприятия и его стратегического развития в перспективе возникает потребность в разработке стратегии управления предприятием направленной на совершенствование механизма формирования прибыли. С целью повышения результативности деятельности предприятия и его стратегического развития в перспективе возникает потребность в разработке стратегии управления предприятием направленной на совершенствование механизма формирования прибыли, обуславливает актуальность этой работы.

Ключевые слова: прибыль, управление прибылью, прибыль на предприятии, стратегия формирования прибыли, пути улучшения прибыли.

Petrova Svitlana

WAYS TO IMPROVE A PROCESS OF FORMATION OF THE PROFIT IN THE INTERPRISE

In the condition of the rapid development of market economy, the role and place of profit in the economic process is continuously growing. Profit is not only economic activity incentive of enterprises, but also the main source of their activities. The main task of the current stage of economic development is mastering businessman's and managers effective methods of business management, particularly in the profit of business. To improve the performance of the company and its strategic development perspective is needed in the development of company management strategy aimed at improving the mechanism of formation of profit. To improve the performance of the company and its strategic development perspective is needed in the development of company management strategy aimed at improving the mechanism of formation of profit, which determines the relevance of this work.

Keywords: profit, profit management, profit enterprise, strategy formation of profit, ways to improve profits.

Постановка проблеми. Головною задачею сучасного етапу розвитку економіки є опанування підприємцями та керівниками ефективними методами управління підприємством, зокрема, прибутком в процесі здійснення підприємницької діяльності. Прибуток підприємства забезпечує зростання обсягів власних фінансових ресурсів, необхідних для здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Їх нестача спричиняє ризик виникнення боргів, що у підсумку може призвести до банкрутства підприємства.

Тому, значна роль прибутку в розвитку підприємства і забезпеченні інтересів його власників та персоналу, а також держави визначають необхідність дослідження питань ефективного управління формуванням прибутку підприємств [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема управління формуванням прибутку підприємства завжди перебувала в центрі уваги науковців. Теоретичні та практичні аспекти управління прибутком підприємств розглянуті в працях таких вчених як: І.А. Бланка, Л.Д. Буряка, Ф.Ф. Бутинця, Є.Р. Квасовського, А.М. Поддерегін, В.В. Сопко, Н.М. Цал-Цалко, В.П. Привалова, Р.С. Сайфуліна, Г.В. Савицької, А.Д. Шеремета та ін. Серед західних економістів дослідження прибутку знайшло відображення в роботах А. Баба, Л. Г. Брейлі, Е. Брігхем, А. Гропеллі, К. Друрі, Б. Коласса, С. Росса, Г. Холта [8].

Недостатня розробленість окремих питань даної проблеми, управління формуванням прибутку його теоретичне і практичне значення для забезпечення ефективного розвитку підприємств зумовлюють актуальність цієї роботи.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад визначення прибутку та виявлення шляхів удосконалення його формування.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах ринку стійка діяльність підприємства залежить від внутрішніх можливостей даного підприємства ефективно використовувати всі наявні в його розпорядженні ресурси.

Прибуток – це різниця між ціною товару та витратами на виготовлення товару – його собівартістю. Саме таке розуміння прибутку закладене в усіх законодавчих актах України, крім

законодавства про оподаткування прибутку. Прибутком вважається сума валових доходів, тобто доходів від усіх видів діяльності, скоригована певним чином для цілей оподаткування, зменшить на суму валових витрат підприємства й на вартість зносу (амортизації) основних и нематеріальних активів [2].

Як свідчать дані за останні десятиліття, одним з найважливіших резервів собівартості продукції та отримання прибутку є зниження невиробничих витрат і втрат.

Склад невиробничих витрат дуже різноманітний. Їх характер і відношення до виробничого процесу теж різні. Тому, для правильного їх відрахування і контролю необхідна науково – обґрунтована класифікація невиробничих витрат. Пропоновані класифікації побудовані по ряду ознак:

1) так за характером втрат ресурсів невиробничих витрати поділяються на втрати робочої сили, втрати засобів праці і предметів праці (підрозділом на втрати сировини, матеріалів і готової продукції);

2) за видами невиробничих витрат представлене угруповання за такими ознаками: від неповного використання ресурсів, від нераціонального їх використання, від невиробничого використання;

3) залежно від приналежності до процесу виробництва невиробничі витрати групуються за такими ознаками: витрати в процесі виробництва продукції, її розподіл і обіг і втрати, не пов'язані з цими процесами;

4) за джерелами відшкодування невиробничі витрати поділяються на відшкодовані за рахунок похідного національного доходу і включаються в продукт. До першого підрозділу відносяться невиробничі витрати, що відшкодовуються з прибутку і бюджету. Сюди відносяться штрафи, пені та інші невиробничі витрати. До другого підрозділу відносяться невиробничі витрати, які включені до складу витрат, що утворюють собівартість продукції. До таких витрат належать втрати від простоїв, від нестачі та псування предметів і засобів праці, втрати від браку, втрати відходів [4].

Важливе значення має оцінка втрат від браку. Основна причина браку – це несумлінне ставлення робітників, і виконавців до своїх обов'язків, недотримання технології, неякісне виконання роботи. До невикористаних можливостей, треба віднести

фонди використовуються недостатньо повно.

Велика питома вага у складі невиробничих витрат і втрат займають витрати, пов'язані зі сплатою штрафів.

Цілеспрямована та ефективна робота по економії всіх видів ресурсів можлива тільки при вміло налагодженому обліку і аналізі, що підтверджується всією практикою їх ведення.

Ринкова економіка передбачає різке скорочення невиробничих витрат, підвищення відповідальності посадових осіб за результати господарювання. Необхідне вдосконалення структури бухгалтерської служби, методології обліку та аналізу, наявність висококваліфікованих кадрів, які були б здатні самостійно економічно мислити.

Враховуючи наявність проблем управління прибутком, підхід до механізму управління повинен носити комплексний характер. У першу чергу, це безпосередньо пов'язано з ефективним управлінням операційної системи в цілому, тобто системи забезпечення виробництва продукції підприємства [7].

Сучасне виробництво має відповідати наступним напрямкам:

- володіти великою гнучкістю, здатністю швидко змінювати асортимент виробів, тому що нездатність постійно пристосовуватися до запитів споживачів, приведе підприємство на банкрутство;

- технологія виробництва ускладнилася на стільки, що вимагає зовсім нові форми контролю, організації та поділу праці;

- мало випускати хорошу продукцію, необхідно ще думати про організацію після продажного обслуговування, про надання споживачам додаткових фірмових послуг;

- одночасно все більш зростає частка витрат, пов'язаних з реалізацією продукції. Все це вимагає принципово нових підходів до управління та організації виробництва безпосередньо стосуються і управлінням прибутком [5].

Особливою проблемою є і підвищення ефективності діяльності підприємства по збуту продукції. Перш за все, необхідно більше уваги приділяти підвищенню швидкості руху оборотних коштів, домагатися максимально швидкого просування готових виробів від виробника до споживача.

Здійснюючи тактику постійних поліпшень навіть у давно відомих виробках, можна забезпечити собі неухильне зростання

доходами, а, отже, прибутком.

Таким чином, до основних факторів, що впливає на прибуток відносяться:

- конкурентоспроможність продукції, що випускається, в силу того, що підприємство повинно існувати для споживача і тільки клієнти, потреби, яких задовольняються, дають йому можливість вижити на ринку і отримати дохід;

- ритмічність і гнучкість виробництва, здатність швидко змінювати асортимент продукції відповідно до запитів споживачів;

- висока мобільність на ринку, свобода економічного маневру, гнучке маневрування усіма наявними ресурсами для досягнення ефекту;

- розробка заходів щодо поліпшення продукції, що випускається, причому за ту ж ціну, при тих же витратах виробництва.

Всі ці фактори є важливими для ефективного функціонування підприємства, тільки з їх допомогою воно зможе отримати максимальний прибуток.

Управління прибутком має носити державний характер. Необхідна чітко пророблена податкова політика держави. Податкова система повинна бути гнучкою, стимулювати розвиток передових, ефективних виробництв, а податки повинні бути чіткими і стабільними. Саме стабільність призведе до збільшення прибутку (доходу) підприємства [6].

З метою вдосконалення економічного механізму управління прибутком необхідно:

- 1) суворе дотримання укладених договорів на постачання продукції. Важливо зацікавити підприємство у виробництві престижних і найбільш потрібних для ринку виробів;

- 2) проведення масштабної й ефективної політики в галузі підготовки персоналу, що являє собою особливу форму вкладення капіталу;

- 3) зниження невиробничих витрат і втрат;

- 4) впровадження в практику оперативного обліку витрат на виробництво продукції;

- 5) застосування найсучасніших механізованих і автоматизованих засобів для вирішення завдань аналізу прибутку і рентабельності.

б) підвищення ефективності діяльності підприємства по збуту продукції.

Виконання цих пропозицій значно підвищить ефективність управління прибутком на підприємстві [3].

Висновки. В умовах стрімкого розвитку ринкової економіки місце і роль прибутку у господарському процесі безперервно зростає. Прибуток виступає не тільки стимулом господарської діяльності підприємств, але й основним джерелом розвитку їхньої діяльності.

Управління прибутком є дуже важливим та актуальним питанням для підприємства. Як економічна категорія прибуток відображає чистий дохід, створений у сфері матеріального виробництва в процесі підприємницької діяльності.

На кожному підприємстві повинні передбачатися планові заходи щодо збільшення прибутку. У загальному плані ці заходи можуть бути наступного характеру: збільшення випуску продукції; поліпшення якості продукції; розширення ринку продажів; диверсифікація виробництва; зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей і площ, робочої сили, робочого часу та ін.

З метою підвищення результативності діяльності підприємства та його стратегічного розвитку у перспективі виникає потреба у розробці стратегії управління підприємством спрямованої на вдосконалення механізму формування прибутку. Таким чином ефективне управління прибутком дозволить підприємству одержати бажаний рівень прибутковості.

Література

1. Зінченко Т. Управління прибутком і рентабельністю підприємства в умовах ринкової економіки [Текст]/ Т. Зінченко // Вісті ДВ. – 2005. – 1 липня

2. Економічна енциклопедія: У трьох томах, т.2 / За ред. С.В. Мочерний та ін. – К.: Вид.центр «Академія», 2002. – с. 952.

3. Кривицька О.Р. Планування прибутку підприємства [Текст]/ О.Р. Кривицька // Фінанси України. – 2005. – № 6. – с. 12–16.

4. Олексюк О. І., Дзюбенко Л. М. Прибутковість в управлінні. Електронний ресурс – Режим доступу:

<http://www.grandars.ru/college/ekonomika-firmy/uvelichenie-pribyli.html>

5. Донець Л.І. Управління формуванням прибутку підприємства в умовах ринкових формування господарювання: монографія [Текст]/ Л.І. Донець, С.М. Баранцева. – Донецьк : Вид-во ДНУЕТ, 2009.–255 с.

6. Суботович Ю.Л. Прибуток в господарській діяльності підприємницьких структур [Текст] // Фінанси України. – № 12 . – 2010. – с. 96-102. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2012/iem/azarova/diss/indexu.htm>.

1. Zinchenko T. Upravlinnya pry`butkom i rentabel`nistyu pidpry`yemstva v umovax ry`nkovoyi ekonomiky` [Tekst]/ T. Zinchenko // Visti DV. – 2005. – 1 ly`pnya

2. Ekonomichna ency`klopediya: U tr`ox tomax, t.2 / Za red. S.V. Mocherny`j ta in. – К.: Vy`d.centri «Akademiya», 2002. – s. 952.

3. Kry`vy`cz`ka O.R. Planuvannya pry`butku pidpry`yemstva [Tekst]/ O.R. Kry`vy`cz`ka // Finansy` Ukrayiny`. – 2005. – # 6. – с.12–16.

4. Oleksyuk O. I., Dzyubenko L. M. Pry`butkovist` v upravlinni. Elektronny`j resurs – Rezhy`m dostupu: <http://www.grandars.ru/college/ekonomika-firmy/uvelichenie-pribyli.html>

5. Donecz` L.I. Upravlinnya formuvannjam pry`butku pidpry`yemstva v umovax ry`nkovy`x formuvannya gospodaryuvannya: monografiya [Tekst]/ L.I. Donecz`, S.M. Baranceva. – Donecz`k : Vy`d-vo DNUET, 2009. – 255 s.

6. Subotovy`ch Yu.L. Pry`butok v gospodars`kij diyal`nosti pidpry`yemny`cz`ky`x struktur [Tekst] // Finansy` Ukrayiny`. – # 12 . – 2010. – с. 96-102. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2012/iem/azarova/diss/indexu.htm>.

Рецензент: *Лапіна І.С., к.е.н, доцент кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку Одеського національного економічного університету*

26.02.2015